

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. —

Ljubljana

četrt leta
Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 29. julija 1924.

Telefon št. 552

ŠTEV. 89.

Pravilnik o zaposlitvi inozemcev.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo pravilnik glede zaposlitve inozemskih delavcev. Pravilnik je razglašen v »Službenih Novinah« z dne 23. t. m. in je datiran z dne 9. julija 1924. Pravilnik vsebuje sledeča določila:

V smislu predpisov § 103. zakona o zaščiti delavcev ne sme noben delodajalec na ozemlju kraljevine SHS zaposliti inozemce brez posebnega dovoljenja ministrstva za socialno politiko ali njemu podrejenih organov, izvzemši primere, ki so izrecno predvideni v tem pravilniku. Kot delavce je smatrati vse vrste fizičnih in intelektualnih delavcev, brez ozira na spol, na vrsto zanimanja in višino plače, kateri prihajajo v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev z namenom, da dajo svojo telesno in duševno moč v službo tretje osebe, v svrhu zaslužka ali vzgoje, v kolikor ta služba ni javnopravna značaja.

Po členu 3. morajo osebe, odnosno podjetja, katera želijo zaposliti tuje delavce, vložiti posebno prošnjo na najbližjo inšpekcijo dela, v kateri morajo navesti število inozemskih delavcev, vrsto njih zaposlenja, čas zaposlenja, kdo je dosedaj opravljal te posle, za katere želijo uvesti tuje delavce, njih starost, narodnost in državljanstvo in po možnosti njih točno ime in priimek. Prošnji se mora priložiti tudi izjavo pristojne delavske zbornice, kakor tudi državne borze dela o tem, ali se nahaja na njih teritoriju nezaposlenih domačih delovnih sil iste vrste. Inšpekcije dela bodo o prošnjah odločale po prostem predudarku in bodo izdajale rešenja, vendar pa taka dovoljenja ne smejo v nobenem slučaju presegati tri mesece, niti se jih ne sme podaljšati, ako bi se prvotno glasile na manj nego tri mesece. Za primer, da zahtevajo prosilci zaposlitev za več nego tri mesece, ali podaljšanje že dovoljenega trimesečnega roka, morajo inšpekcije dela dotične prošnje, takoj po izdaji svojega začasnega sklepa, predložiti ministrstvu za socialno politiko.

Proti odloku inšpekcije dela, s katerim se delodajalcem ni dovolila zaposlitev inozemskih delovnih moči, se smejo zainteresirani, s posebno predstavko, pritožiti pri ministrstvu za socialno politiko, ki mora cel spis takoj predstaviti ministrstvu za socialno politiko.

Za primer, da ni prosilec mogoče označiti natančno osebe, katere nameravajo uvesti, smejo v prošnjah navesti samo vrsto in število potrebnih delavcev. Po prihodu delavcev v dotično podjetje, morajo pa prijaviti njih imena pristojni inšpekciji dela.

Inozemski delavci, ki se že nahajajo na teritoriju kraljevine SHS in so že zaposleni v domačih podjetjih, a se niso za njih še zahtevala dovoljenja od ministrstva za socialno politiko, bodo smeli samo v tem primeru ostati še nadalje na dotičnem mestu, ako njih delodajalec predloži v smislu tega pravilnika na nadležno oblast prošnje najdaljše v teku enega meseca, potem ko stopi ta pravilnik v veljavo. V nasprotnem slučaju jim bodo pristojne upravne in policijske oblasti odvzele že izdana dovoljenja za bivanje v dotičnem kraju. Takšnim osebam se ne bo dalo več v nobenem drugem kraju nova dovoljenja za bivanje, niti ako bi se na eventualno naknadno prošnjo njih delodajalca s strani ministrstva za socialno politiko, izdalo katerosibodi dovoljenje v smislu tega pravilnika.

Obveze tega pravilnika ne veljajo za tuje delavce, ki prihajajo v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev na račun inozemskih firm in v svrhu montiranja ali poprave specialnih strojev, izdelanih v inozemstvu pri dotični firmi, v kolikor ta posel ne bi trajal več nego tri mesece.

Za take primere bodo dajale pristojne upravne in policijske oblasti, na podlagi avtentičnih dokazov o namenu prihoda teh delavcev, dovoljenja za gori navedeni čas pod pogojem, da morajo delodajalci predložiti v najkrajšem času prijavo pristojni inšpekciji dela, ki bo o takih delavcih vodila posebno evidenco. Za primer, da bi značaj dela zahteval, da ostanejo dotični delavci na teritoriju kraljevine SHS še preko trimesečnega roka, morajo delodajalci, odnosno podjetja, pri katerih so inozemski delavci nameščeni, za njihovo nadaljnjo zaposlitev predložiti specialno prošnjo pristojni inšpekciji dela, najmanj 1 mesec pred potekom prvotno dovoljenih treh mesecev, v nasprotnem slučaju se jim podaljšanje nikakor ne bo dovolilo.

Delavske zbornice so primorane dajati podjetjem naprošene izjave v teku 10 dni, v nasprotnem slučaju se bodo prošnje obravnavale tudi brez izjave delavskih zbornic. Za primer, da bi delavske zbornice ne bile mnenja, da se sme prosilec dovoliti zaposlitev inozemskih delavcev, morajo prosilec nakazati, kje jim bo mogoče najti drugih primernih delavcev. Ako bi se pa iz dokumentov teh delavcev ugotovilo, da nimajo potrebne kvalifikacije za zahtevane posle, morejo o tem obvestiti inšpekcijo dela, ki bo na njih prošnjo, po lastnem predudarku sama sklepala o predmetu.

Ministrstvo za socialno politiko mora vloge, predložene v smislu tega pravilnika, rešiti najdaljše tekom 15 dni po prejemu, in jih mora potem dostaviti pristojni inšpekciji dela, ki ima o tem takoj s posebnim formularjem obvestiti zainteresirane osebe, odnosno podjetja. Delodajalci, ki želijo, da se dovoljenja za zaposlitev podaljša preko prvotno, od ministrstva za socialno politiko dovoljenega roka, morajo predložiti prošnje najdalje mesec pred potekom prvotnega roka za vsakega delavca posebej, a ako se jim je dalo dovoljenje samo za en mesec, 15 dni pred potekom določenega časa, ker bi se jim drugače zaposlitev nikakor ne odobrila.

Dovoljenja za delo se bodo izdajala: 1. za določen čas in to samo, dokler so dotični delavci zaposleni pri podjetju, katero je za njih prosilo, ali 2. za nedoločen čas brez ozira na to, kje so zaposleni.

Čas dovoljenja za delo se računa od dneva dostavitve dovoljenja od pristojne inšpekcije dela, odnosno upravne policijske oblasti. Tuji delavci, kateremu se je dalo dovoljenje zaposlenja pri domačem podjetju samo za gotov čas, ne sme potem, ko stopi ta pravilnik v veljavo, prevzeti delo pri drugem podjetju, dokler se mu to predhodno od pristojne oblasti ne dovoli.

Delodajalci, katerim se je zaposlitev inozemskih delavcev dovolila, morajo najdalje v teku treh dni po končani zaposlitvi, o tem pisмено obvestiti pristojno inšpekcijo dela, da takoj obvesti upravno oblast, ki je dala dotičnemu delavcu dovoljenje bivanja.

Delodajalci morajo z angažiranimi tujimi delavci skleniti pismene pogodbe, na podlagi katerih jim je zagotoviti najmanj iste pogoje za delo, ka-

kor domačim delavcem iste stroke in iste kvalifikacije. V pogodbi mora biti točno navedeno, v koliko pripada dotičnemu delavcu pravica na potne stroške pri prihodu in odhodu, kakor tudi njih iznos. Te pogoje mora najdalje v teku 15 dni po prihodu inozemskega delavca potrditi pristojno upravno, odnosno policijsko oblast. En izvod pogodbe se mora vročiti delavcu, s katerim se je sklenila pogodba.

Organi ministrstva socialne politike in ministrstva notranjih del si morajo pri uporabi tega pravilnika vzajemno pomagati ter morajo skrbeti za to, da se izdajo dovoljenja za bivanje inozemskih delavcev v smislu določil tega pravilnika in predpisov o kontroli tujcev, ki jih je izdalo ministrstvo notranjih del.

Ta pravilnik je stopil v veljavo z dnem, ko se je razglasil v »Službenih Novinah«, to je 23. junija t. l.

Viktor Kovač:

O sestavi števil.

Dandanes se poslužujemo igraje števil, ki so katerikrat velikega pomena. Posebno igra ničla veliko vlogo. Tudi otrokom, ki so komaj dve leti v šoli, sestavi števil ne dela nikakoršnih preglavic in večina učencev in učenek zapiše hipoma vsako še tako visoko število, če se jim ga narekuje. Vse drugače je bilo v prejšnjih časih. V starem veku je bilo seštevjanje mnogih števil zelo težavno. Množenju pa celo stari Grki, ki so bili znani matematiki, niso bili kos. Dandanes je množenje tako lahko, da spretne računarji, ki imajo multiplikator in multiplikatorja pred seboj, skoraj bi rekel hipoma zapišejo rezultat, s čimer prihranijo tudi mnogo papirja, ker zato jim ni treba več kot dve vrstici. Da pa zamoremo dandanes tako hitro in spretno računati, se imamo zahvaliti edinole arabskim ali bolje rečeno indijskim številkam.

Kako komplicirane sisteme so imeli starodavni narodi, naj služi sledeči popis sistemov števil, katerih so se posluževali Babilonci, Asirci, Egipčani, Grki, Zidje, Rimljani in Indijanci.

Babilonci in Asirci, ki so bili naseljeni med rekama Eufrat in Tigris, so se posluževali takozvanega klinastega pisma, katerega je kot prvi raztolmačil G. F. Grotesend leta 1802 iz nekega klinastega pisma iz Terzepolisa. K znanju o teh njihovih številkah nam je pripomogel nadpis kralja Darija v Betistanu. — Klinasta pisava je obstajala iz treh različnih znakov in sicer 1. iz vodoravnih klinov (z ostjo na desno, 2. iz navpičnih klinov (z ostjo navzdol), 3. iz oglatih klinov (z eno ostjo na levo navzgor, z drugo pa na levo navzdol). Številke so se pisale sledeče: Številka 1 se je pisala z navpičnim klinom, 10 z oglatim klinom, druge številke pa (2 do 9 in 11 do 99) so se sestavile soštevalno iz teh dveh osnutkov; številka 78 n. pr. se je pisala s 7 oglatimi in z 8 navpičnimi klini; število 100 se je zapisalo z enim navpičnim in enim vodoravnim klinom. Druge številke od 100 naprej se niso zapisale soštevalno, temveč množilno, t. j. pred znakom za 100 se je zapisalo toliko oglatih in navpičnih kljukic, kolikor stotink se je hotelo izraziti. N. pr. 468 se je označilo tako-le: 4 navpični klini pred enim navpičnim kolom, potem en vodoravni kol (kar znači 400), nato se je zapisalo 68 po prejšnjem sistemu. Poleg te vrste pisave se je upotrebljavala tudi druga, ki se pa ni se-

števala po dekadnem sistemu, temveč je obstajala iz desetice in šestdesetice. Številka 1 in 10 sta se označili kakor poprej rečeno, 60 z navpičnim kolom; 10 × 60 z oglatim kolom itd. Ta sistem je bil položajni sestav, to se pravi, da že znano znamenje je imelo na gotovem mestu neko gotovo vrednost. (Pri nas znači po indijskem številnem sistemu številka 1, ki je pisana na desnem kraju — 1; na drugem mestu 10, na tretjem 100 in sicer se mora računati vedno od desne strani). Šele v poznejši dobi sta se v Babilonu ta dva znaka vpeljala za ničlo in sicer dve mali vodoravni oglati kljukici.

Egipčani, ki so bili naseljeni ob reki Nilu, so se posluževali takozvanega podobopisja (hiroglifov), katerega je prvokrat popolnoma raztolmačil I. F. Champoléon (1821) po nekem nadpisu takozvanega kamena v rozeti, katerega je Napoleon od njegove egiptovske ekspedicije seboj prinesel. Znanje o egiptovskih številkah imamo večji del iz nadpisa znanega »Groba števil pri Gize-ju«. Prva egiptovska računica izvira od Ahmesa (med letom 2200 do 1700 pred Kr.). Številka 1 se je pisala z narisanim prstom, 10 s podobo podkve, 100 s palmiskim peresom, 1000 z egiptovskim lokvanjem, 10.000 z risbo debelega prsta, 100.000 s podobo paglavca, 1.000.000 pa s podobo moža, ki vzdiguje raztegnjeno roko kvišku. Tako je postal ta sistem dekadičen, druge številke pa so se pisale soštevalno.

Grki so imeli dva različna sistema števil in sicer herodijanski sistem (po Herodu 200 po Kr.), pri katerem so zabeležili številko 1 z navpično črto, 5 z velikim Pi, 10 z veliko Deltom, 100 z veliko Eto, 1000 z velikim Chi in 10.000 z velikim My. (Te tu navedene črke so začetne črke grških številnikov). Po drugem vobče vporabljenem sistemu se je pisala številka 1 z Alpha itd. do 10 z Yota, 20 s Kappa, 100 z Rho, 200 s Sigmom, 800 z Omega. (Številke, ki so se nahajale med temi, so se označevale z grškimi črkami. Pri tem so se razven tega rabile poleg teh sedaj rabljajočih se črk za 6 Digama in za 90 Qoppa). Druge so se sestavljale soštevalno. N. pr. 835 se je pisalo: Omega, Lambda, Epsilon. Tisoči so imeli spredaj na levi strani zdolaj črto, desetisoči pa črto na desni strani spodaj.

Zidje se poslužujejo grškemu sličnega sistema in sicer so pisali za številko 1 Aleph, za 10 Jod, 20 Kaph, 90 Zade, 100 Koph, 400 Tarv. Vse druge so se pisale soštevalno: 2 do 91 s črkami Beth—Teth, 30, 40 do 90 s črkami Lamed, Mem—Zade. Številka 436 se je tedaj pisala: Taw (400), Lamed (30), Waw (6).

Rimljani. Rimske številke so nam znane in sicer: Številka 1 se piše z I, 5 z V, 10 z X, 50 z L, 100 s C, 500 z D, 1000 z M. Zanimivo je pa vedeti, kako so nastali ti znaki. I nam je znana številka kot črta (ljudje, ki odnašajo po enih komadih, si zabeležujejo še dandanes vsakokrat po eno črto, ako so prinesli komad, ki so ga odnesli, na lice mesta). 2 do 9, II itd. do IIIIIIII. To navado imajo tudi še dandanes gostilničarji ali natakariji, ker zaznamujejo s kredo črtice na vrata, na steno ali pa na posebne tablice, ker nočejo zapisati imena dolžnika, kateri prihaja večkrat v gostilno, popije osminko ali četrto vina in ne plača, ker je baje pozabil denar doma ali pa je suh kakor poper. Pri številki 10 se prečrtajo I in radi simetrije se vpostavi znamenje v obliki križa sv. Andreja. Polovica od 10 je tedaj 5 in zato se je označilo s polo-

vico znaka X. Pozneje se je to dvojno prečrtanje pisalo s I, ki je imel na desno kakor tudi na levo polusvod. Še pozneje se je ta znak prikladal črki C (centrum). Z razpolovičanjem dvakrat prečrtanega I in s potiskom navzdol gornje polovice obeh prečrtanih črt je nastal strel z ostjo navzdol. Pozneje se je označil strel z ostjo navzdol označen z navpično in z vodoravno črto in iz tega je nastal znak L. S prislombo na eno črko za številko 50, 1000 se je označilo z oklepaji znaka X, tedaj tako (X). Oklepaja sta označila, da se dotična številka, ki se nahaja notri desetkrat pomnoži, ravnotako, kakor se je označilo enkratno prečrtanje desetkrat toliko, dvakratno podčrtanje pa stokrat toliko. Iz tega prvotnega znaka za 1000

je nastal še danes vporabljaajoči znak za neizmerno. Pozneje se je ta znak prislobil na črko M (Mille). V sredi razpolovičen predočuje desna polovica črki D podoben znak.

Indijci. Naše indijske številke imajo veliko prednost, da posedujejo tudi posebno številko, namreč ničlo za mesto, kamor ne pride nobena številka. Iznajdba ničle je bila eno največjih dejanj človeka. Iznajditelj ni poznan. Prvikrat se je nahajala ničla leta 738 po Kr. pisana kot kolo, dasiravno jo je že uporabljal matematik Arnabha (l. 470 po Kr.). Kako so indijske številke nastale, še danes ni jasno. Speljava teh števil iz risbe kvadrata s povprečnico (iz katerega razložitve se lahko dobi vse številke) je sicer prav lepa, toda nepravilna.

Vprašanje izdaje službene tajnosti pri pridobitni zadrugi.

Obrtno sodišče se je imelo vsled odslovitve pisarniškega uradnika neke zadruga pečati z vprašanjem, če je v tem, da je odslovljenec nekatera dejstva v poslovanju zadruga, za katera je zvedel kot zadrugi uradnik, sporočil delegatu, določenemu za občni zbor, kršil službeno tajnost. Sodišče je odločilo v prilog uradniku. Zadeva je pa bila sledeča:

Dotični uradnik je bil z mesečno plačo 1031 Din nastavljen še proviziorno. Bil je obenem član zadruga. Po § 5. zadrugnega službenega reda velja za proviziorno nastavljenec odpovedni rok 6 tednov, ki pričanja v vsakem slučaju 1. ali 15. dne v mesecu brez ozira na koledarsko četrtletje.

Dne 20. junija 1923 je zadruga uradnika odslovila brez odpovedi, vsled česar jo je ta tožil na plačilo pripadajoče mu plače od 21. do 30. junija v znesku 343.75 Din, plače za šesttedensko odpovedno dobo 1409.37 dinarjev in plačilo na čas od 21. junija do 11. avgusta odpadajočega dela novoletne nagrade v znesku 145.99 dinarjev.

Tožena zadruga je ugovarjala, da je bila upravičena k takojšnji odslovitvi. Tožitelj je dal namreč zadrugnemu delegatu krajevnega odbora podatke glede višine kreditov posameznih članov načelstva pri zadrugi in glede njih dijet ter mu tudi rekel, da za izdatke pri nakupu vina niso priloženi računi v izvirnikih. Tožena zadruga ni trdila, da ti podatki niso resnični, temveč je trdila le, da v naznanjenih dejstvih ni nobene nepravilnosti, kajti vsi zadrugniki, tako tudi člani načelstva imajo pravico dobiti blago na kredit do višine mesečnih prejemkov in te višine se v obče ne prekorači. Dnevne določa v smislu § 11. službenega reda načelstvo in le od tega določene dnevne se se izplačevale tudi članom načelstva, določene so pa bile za nedelje dvojne dnevne. Izdatkom za vino niso bili priloženi izvirni računi, ker vinogradniki ne pišejo računov, temveč dajo le potrdila glede plačane jim kupnine, ta potrdila so pa računom priložena v izvirnikih.

V tem, da je tožitelj sporočil delegatu ta dejstva, za katera je vedel le kot zadrugi uradnik, vidi tožena zadruga izdaje uradne tajnosti, osobito ker bi bil tožitelj, če mu je bilo res le za pravilno poslovanje, moral dozevne nepravilnosti v prvi vrsti naznaniti nadzorstvu, v katerega delokrog spada nadzorovanje načelstva. Višini iztoževanih zneskov toženka ni ugovarjala.

Obrtno sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo in sicer nekako iz sledečih razlogov:

Ker je tožena zadruga višino iztoževanih zneskov za slučaj neopravičene odslovitve priznala, rešiti je le vprašanje, če je imela zadruga razlog za takojšnjo odslovitve s tem, da je tožitelj izdal uradno tajnost, ko je dal zadrugnemu delegatu krajevnega odbora podatke, za katere je vedel le kot pisarniški uradnik.

Temu toženkinemu nazoru ni pri-trditi. Po § 5. zadrugnih pravil ima namreč vsak član pravico do enega dela čistega dobička. Vsak član, torej tudi tožitelj, je interesiran na tem, da ima zadruga čim več dobička, torej

ne le, da so dohodki čim večji, temveč tudi, da so izdatki čim manjši. Že iz tega vidika je v korist vsakega člana, da niso plače in dnevnice pretirane, osobito pa, da se neopravičeno ne zaračunavajo z višjimi zneski, kakor so določene od načelstva in nadzorstva in v škodo vsakega člana bi bilo tudi, če bi se za vino izdani zneski nepravilno vknjiževali in dovoljevali članom previsoki krediti, tudi če so dotični dolžniki člani načelstva.

Vsak član je opravičen radi takih dozdevnih nepravilnosti v varstvo svojih koristi podzvzeti potrebne korake, bodisi da se obrne na nadzorstvo, bodisi da išče od pomoči na občnem zboru, posebno če do nadzorstva morebiti nima zaupanja. Ker pa smejo člani svoje pravice na občnih zbora v smislu § 37. zadrugnih pravi izvrševati po pooblaščenih, ki so v smislu § 30. ravno od krajevnih odborov izvoljeni delegati, se je tožnik poslužil le po pravih pristojec mu pravice, ko je delegatu dal dotične podatke, čeprav je za te vedel le iz svojega uradovanja pri toženi zadrugi.

Ni zagrešil torej dejanja, ki bi bilo v smislu § 25. zak. o trgovskih nameščenih važen razlog za takojšnjo odslovitve, osobito pa kateri razlogov § 27. cit. zakona ali pa razlogov, navedenih v § 6., točka 4. toženkinega službenega reda.

Po § 29. zak. o trgovskih nameščenih je vsled tega tožniku priznati zneske, ki bi mu šli med zakonito odpovedno dobo.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Žombolji obstoji tvornica glavnikov in gumbov »Venus« d. d. Izdeluje na teden 6720 komadov glavnikov in 3500 grosov (à 144 komadov) gumbov. Zaposluje 40 delavcev.

V Apatinu je ustanovljena nova tovarna za glavnike.

V Doboju obratuje tvornica galanterijskega blaga »Rolet« gg. Dokića in Jelica. Izdeluje glavnike, pipe, gumbe, ustnike, stroje za pranje perila, držala za razna orodja, tintnike, pivnike, držala za peresa, razna ključa itd. Tedenska produkcija znaša 4200 glavnikov, 700 grosov gumbov ter 420 strojev za pranje. Ima motor 14 HP. Lastniki so mladi, izredno podjetni Bosanci. Delavcev imajo okoli 40.

A Osijeku obstoji tvornica glavnikov in gumbov, ki more izdelati na leto 300.000 komadov glavnikov in 20.000 grosov gumbov. Ima lokomobil 10 HP. Zaposluje 60 delavcev.

V Karlovcu obratuje I. jugoslovanska tvornica glavnikov. Proizvaja tedensko okoli 4500 glavnikov in je opremljena z električnim strojem 5 konjskih sil.

V Zagrebu obstoji »Butonija«, tvornica gumbov, glavnikov in vseh roženih proizvodov. Ima 62 stojev in zaposluje 80—100 delavcev. Obratovati je začela 1. marca 1922.

Poleg nje obratuje še neka manjša tvornica.

V Slov. Bistrici obstoji prva jugoslovanska tovarna za gumbe in kovinske predmete. Izdeluje na leto okoli 3,000.000 gumbov iz rogovine, kosti,

galatita in lesa. Poleg tega 1,500.000 gumbov iz sedefa. Gumbi so najrazličnejše barve in oblike. Tvornica izdeluje prvotne proizvode, a zaposluje 60 delavcev.

Ta panoga industrije preživlja se-daj težke dneve: 1. radi avstrijske konkurence, 2. ker mora začasno zaposlovati drage tuje delavce v svrhu pouka domačih, 3. ker je izvoz rogov prost, 4. ker se naši trgovci še niso privadili kupovati od njih in še niso opustili inozemskih trgov, 5. ker je carina na gume in luksuzne glavnike zelo nizka.

Upamo, da bo to krizo kmalu prebolela s pomočjo države, ki naj poviša carino na uvoz tega blaga ter podvrže izvoz rogov carini.

Industrija glavnikov predstavlja lepo industrijo, ki predeluje domače surovine, zaposluje mnogo rok, daje mnogo zaslužka in zasluži zato vso skrb, da se čim bolj razvije. Čim bo enkrat izpopolnjena, bo mnogo denarja, ki bi šel sicer v inozemstvo, ostalo doma, pod ugodnimi okolnostmi se more razviti celo v izvozno industrijo.

Zelo važno bi bilo, da se vsopredno s to panogo razvije tudi industrija galatita iz gašenega apna in kapeina, trdega kavčuka (iz kavčuka, umetnega kavčuka in žvepla), celuloide (iz nitroceluloze in kafe). Dokler se ta panoga ne razvije, je treba ohraniti še naprej nizko carino na polizdelke, ki jih predelava.

Naša celuloidna industrija.

To stroko zastopata dve tvornici, ki se nahajata obe v Subotici. Uvažata celuloide v listih ali šibicah iz nemških tovarn v Spajerju, Manheimu, Kölnu in ga predelujeta.

Udružene tovarne celuloidne robe Weinhut in Deutsch izdelujejo celuloidne nadomestke za belo perilo, n. pr. ovratnike, manšete in prsa. Dalje celuloidne igrače, žoge, ropotulje, okrasne predmete, pahljače, zapestnice, pasove itd. Letni proizvod ovratnikov in manšet znaša 5000 do 6000, igrač do 12.000, okrasnih predmetov do 1000 tucatov. Tvornica je opremljena z najmodernejšimi stroji za rezanje, stiskanje, oblikovanje itd.

Igrače in lepoticja iz celuloide izdeluje pri nas samo ta tovarna. Poleg nje uvažamo iz Nemčije in Francije. Ta tvornica ne dela le za domači trg, temveč tudi za izvoz v Rumunijo, Turčijo, Grčijo, Bolgarijo itd.

»Adria«, tovarna celuloidnega perila, last Adolfa Haja v Subotici, izdeluje iz celuloidnih plošč ovratnike, manšete in prsa. Tvornica je opremljena s sledečimi stroji: stroj za oblikovanje na električen pogon, stroj za likanje, stroj za poliranje, ameriški stroj za rezanje, velike strojne škarje, stroj za krojenje ovratnikov, plinske in električne likalnice itd. Največ odjemalcev je imela ta tovarna na Češkem, Slovaškem, Moravskem in v Avstriji, kjer rabi te proizvode industrijsko delavstvo. Poleg tega je izvažala v Rumunijo, Turčijo, Bolgarijo in Grčijo. Pri polnem obratu zaposluje 60 delavcev.

Da bo mogla ta panoga industrije kot izvozna stroka napredovati, ji je treba dovoliti brezplačen uvoz surovin v svrhu predelave za poznejši izvoz, seveda ob stalni kontroli.

Ta industrija zaenkrat predeluje samo uvožene tuje polfabrikate, za domačo potrebo in pa za izvoz. Pomembnejša bo, čim bomo mogli sami izdelovati njej potrebne polfabrikate in se na ta način osamosvojili od tuje industrije.

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220
Plačilo tudi na obroke!

Trgovina.

Uverenja o izvoru blaga za Francijo in Italijo. Trgovci in tudi drugi, ki pošiljajo razne vrste blaga v paketi v Francijo preko Italije, morajo predložiti pošiljati po 5 izvodov uverenj o izvoru blaga, od katerih ostane

1 izvod v Italiji. Pri pošiljkah v Italijo zadostuje, da so taki paketi opremljeni samo z dvema izvodoma, kakor je to veljalo tudi dosedaj.

Pospošitev izvoza moke preko Soluna. Prometno ministrstvo je na predlog ministrstva za trgovino in industrijo dovolilo 30 % popust normalnih železniških tarif za prevoz moke, ki se izvažajo iz naše države preko Soluna.

Odhod ladij iz Gruža. Iz Gruža bodo tekom meseca avgusta t. l. odplule sledeče ladije: v smeri proti Londonu in Hullu: ladja »Cavallo« dne 2. avgusta; ladja »Guido« 11. avg.; ladja »Sorrento« 25. avg.; sprejemali se bodo tudi tovari za skandinavsko pristanišča čez Hull z direktnimi tovarnimi listi, kakor tudi za pristanišča južne Afrike preko Londona. V smeri proti Liverpoolu in Manchesteru: ladja »Assyrian« 4. avg.; ladja »Pavijac« 16. avg.; ladja »Rovmeljan« 25. avg. — V smeri Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam in Hamburg: ladja »Rethymos« koncem julija. Tovori se sprejemajo za skandinavsko pristanišča v Hamburg. Podrobne podatke daje: »Jugoslovanska ekspresna agencija v Gružu«.

Razstava v Vrbasu. — Vrbasu se vrši I. obrtniška, trgovska in poljedelska razstava letos od 10. do 20. avgusta.

Veliki vzorčni semenj v Pragi. — Za veliki semenj v Pragi se prodajajo legitimacije pri vseh češkoslovaških konzulatih po 20 Din komad. Posetniki imajo 50 % popust na vseh državnih železnicah SHS, ter 30 % popust na železnicah češkoslovaške republike. — Legitimacija opravičuje tudi do takseprostega vizuma na potnem listu ter do proste vstopnine na semenj in v vse razstavne paviljone.

Gibanje v šibeniški luki. Iz te luke so odpluli sledeči parniki: italijanski parnik »Ugo Bassi«, ki je priplul iz Trsta dne 22. t. m. Ukra je 350 ton karbida za London. Italijanski parnik »Columbia«, ki je dospel iz Benetk 15. julija; ukral je 1118 ton karbida za Norfolw.

Ruski izvoz lesa na bližnji Vzhod. Ruska vlada namerava dovoliti vrsto lahkot za pospešitev izvoza ruskega lesa v Turčijo, Palestino, Grčijo in Egipt. Pod temi lahkotami so predvidene davčne olajšave, dovolitev ugodnejših gozdnih revirjev eksporterjem itd. Dosedaj se je gibal ruski izvoz lesa v glavnem v smeri proti Angliji in ni igralo truško tržišče glede ruskega lesa skoro nobene vloge.

Zaloge kavčuka v Singapuru. V Singapuru je bilo dne 30. junija t. l. 1.392 ton kavčuka, a v Penangu v istem času 2.057 ton.

Znižanje izvoznih pristojbin za okrogli les na Češkem. Češkoslovaško ministrstvo trgovine je dovolilo znižanje izvoznih pristojbin za mehak okrogli les z nad 24 cm premera na 30 Kč za 10.000 kilogramov, ako se pri tozadevnih prošnjah dokaže, da gre za okrogli les, poškodovan po črvu. Prošnje mora potrditi pristojna gozdna inspekcija. Ta naredba je stopila v veljavo 4. julija t. l.

Industrija.

Bombažna industrija v Italiji zaposluje nad 200.000 delavcev. Leta 1876. se je uporabljalo 600.000 ton surovega bombaža, a leta 1923. nasprotno 1,853.412 ton. Italijanska produkcija krije popolnoma notranje potrebe na bombažu. Bombažnih predmetov je Italija izvozila v vrednosti 1,778.00 lit v letu 1923. Italija zavzema v izvozu bombažnih izdelkov mesto po Angliji in je na petem mestu med državami, katere izdelujejo te predmete, to je po Zedinjenih državah, Angliji, Nemčiji in Indiji.

Tekstilna industrija v Avstriji se nahaja še vedno v težki krizi. Kakor znano, je ta industrija ena izmed najvažnejših strok gospodarskega življenja Avstrije. Mnoga podjetja morajo postopno reducirati obrate ter odpustati delavstvo.

Denarstvo.

Novi finančni zakon za l. 1925./1926. Istočasno s sestavo proračuna za leto 1925./1926. se bo tudi, kakor poročajo iz Beograda, pripravljalo v finančnem ministrstvu material za nov finančni zakon za leto 1925./1926. Novi finančni zakon bo predložen Narodni skupščini v odobritev istočasno s proračunskim predlogom. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je tozadevno vpslala vsem članom okrožnico s prošnjo, da vpošljejo finančnemu ministrstvu pred-

loge, da jih bo mogoče vpoštevati pri izdaji finančnega zakona.

Francoski kapital v Avstriji. Na Dunaju se nahaja zastopnik ugledne francoske finančne skupine v svrhu zainteresiranja avstrijske industrije na participaciji francoskega kapitala. Francoze posebno zanima sodelovanje v papirni industriji Avstrije. V svrhu osnovanja finančnega središča na Dunaju namerna francoski sindikat pristopiti h kakemu dunajskemu bančnemu zavodu. Ob enem se govori, da se je zastopnik francoske skupine tudi informiral o stanju dunajske depozitne banke, katero bi francoska bančna skupina hotela rešiti pred popolnim polomom.

Redukcija debetne obrestne mere pri madžarskih bankah. Težki kreditni pogoji na Madžarskem so poostrihli vladajočo gospodarsko krizo in je industrija primorana, da tudi nadalje reducira svoje obroke, baš radi tega, ker nima na razpolago dovolj kapitala. Pri velebankah se vodijo sedaj pogajanja glede redukcije eskomptne obrestne mere od 36 na 40 % letno. Banke navajajo, da so primorane zaračunavati tako visoke obresti radi visokih režijskih stroškov in sedaj se preiskuje, v koliko bi se moglo znižati obrestno mero, ne da bi pri tem trpele banke.

Davki in takse.

Davčno okrajno oblastvo v Murski Soboti razglašajo: V zmislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924/25 (Uradni list štev. 43/140 iz leta 1924) se s tem javno razglašajo, da bodo razgrnjeni v pogled davčnim zavezancem v času od 4. avgusta do vstetega 18. avgusta 1924 izkazi o izvršeni odmeri dohodnine za leto 1922 in 1923, in sicer: a) za davčno leto 1922 pri pristojnih občinah (občinskih gerentih), odnosno za občini Murska Soba in Dolnja Lendava pri pristojnih davčnih uradih; b) za davčno leto 1923 le pri davčnem okrajnem oblastvu v Murski Soboti in pri davčnih uradih v Murski Soboti in Dolnji Lendavi. V nadomestilo odmeritve izkazov za leto 1923 pri občinah bodo obveščeni davčni obvezanci o predpisu dohodnine za leto 1923 še individualno s posebnim obvestilom potom občinskih uradov. Obvestila so se razposlala občinam hkratu s tem razglasom. — Vpogled v odmerne izkaze je dovoljen le davčnim zavezancem, odnosno njih pooblaščenecem, ki se morajo v to svrhu izkazati s pooblastilom. Pritožbe proti odmeri dohodnine se morajo vlagati — za vsak sporni predpis posebej — pri davčnem okrajnem oblastvu v Murski Soboti v času od 19. avgusta do vstetega 2. septembra 1924, sicer postane predpis pravomočen, ne da bi se davčnim zavezancem izročili posebni plačilni nalogi in neodvisno od tega, če in kdaj se je vročilo potom občine posebno obvestilo za leto 1923. — Pritožbe ali prizive je kolekovati s kolekom po 20 Din, priloge po 2 Din. — Glede plačevanja in izterjavanja dohodnine veljajo isti predpisi, kakor glede ostalih neposrednih davkov, n. pr. zemljarine. — Prizivi ali pritožbe nimajo nikake odločilne moči glede plačila predpisanih davkov. — Dohodnina, ki se je za leto 1923 in 1924 glačala na podlagi zadnjega definitivnega predpisa 1. 1921., se bo sedaj vračunala v definitivni predpis in plačati bo treba le eventualne razlike.

Razno.

Pospešitev prometa na Plitviških jezerih. Ministrstvo za šume in rude je dovolilo subvencijo v iznosu 50.000 Din društvu za olepševanje Plitviških jezer.

Mednarodna špekulacija z žitom. Angleški minister za trgovino Sidney Webb je izjavil, da je opazil prekomerno porast cen pšenice, vendar pa da mu dosedaj ni mogoče ugotoviti ali prihajajo vzroki za to porast iz ameriške ali iz evropske strani Atlantskega oceana. Znano je, da se je špekulacija oprijela vesti o zmanjšanju zalog pšenice na obeh straneh Atlantskega oceana in zato je njegovo mnenje, da je kratkoročna porast moke povzročena po nepovoljnih poročilih o skorajšnji žetvi v Kanadi in v Zjedinenih državah.

Angleško - ruska pogajanja razbita. Kakor poroča »Evening Standart«, se je opustila vsaka nada na uspeh rusko-angleške konference, ki se bo najbrže zaključila tekom prihodnjega tedna.

Načrt za ustanovitev nemške emisijske banke odobren. Reparacijska komisija je odobrila načrte posebnega organizacijskega odbora za ustanovitev emisijske banke in industrijskih obveznic v Nemčiji.

Šumarski kongres v Pragi. V Pragi se bo otvoril dne 1. septembra veliki šumarski kongres, na katerem bodo sodelovali zastopniki vseh slovanskih šumarjev. Od nas bodo prisostvovali delegati »Šumarskega združenja« in »Udruženja šumarskih dijakov v Beogradu«.

Razstava britanske države. — Razstavo Velike Britanije v Wembleju je posejalo tekom prvih dveh mesecev pet in pol milijona ljudi. Na razstavi se delajo kolosalni sklepi. Največ uspeha je imel dosedaj indijski paviljon. V teh dveh mesecih je bilo za nad 50.000 funtov zaključkov. Največ se je trgovalo s svilo iz Benaresa, z medjo iz Modaraha in s preprogami. Povpraševanje je večje od ponudbe. Razstavljalci so morali naročiti iz Indije nove pošiljke. Osobito se interesirajo za proizvode Indije trdijo iz Kopenhagena in Bruslja. Paviljon Avstralije je imel tekom dveh mesecev nad 2 milijona posetnikov. Največjo pozornost vzbujajo sadje. Trgovina, kjer se prodaja sadje, je največja na svetu. Paviljon Kanade, ki je ustvarjen tako, da kaže vsa naravna bogastva te dežele, je imel dosedaj zelo veliko uspeha. Sicer se tam ne kupuje, ampak se zbog vabljive bogate prirode priglaja dnevno 2000 ljudi, ki so pripravljani, da bi se naselili v Kanadi. Emigranti se zanimajo tudi za Novo Zelandijo, za katero vlada tudi veliko zanimanje med angleškimi industrijalci. Tudi v paviljonu južne Afrike se prodajajo domači proizvodi, vendar se pa polaga tudi tukaj več pozornosti na to, da se opozarja posetnike na prirodna bogastva te zemlje. Ceylon je razpečal že velike množine nakita. Nakupilo se je celo za neke kraljevske hiše. Zapadna Afrika je tudi že napravila prav dobro kupčijo s koši in sličnimi izdelki. Oljna semena so tudi vzbudila veliko zanimanje. Ravno tako kava in riž. Holanci so se interesirali za fosfor. V malajskem paviljonu se zelo živahno trguje z gumijem.

Sekvestracije v Jugoslaviji na podlagi mirovnih pogodb. Pri tem gre za ogromno vrednost. Zakonito podlago tvori srbski zakon z dne 17. avgusta 1915, »glede postopanja z lastnino onih držav, ki so v sovražnem razmerju do Srbije«. L. 1919. so ta zakon raztegnili na vso državo, »sovravno premoženje, ki ga je pridobila Jugoslavija, naj se v svrhu nadomestila za škodo, napravljeno s sovražne strani, najprvo sekvestriira, potem pa likvidira«. A saintgermainška in trianonska pogodba sta marsikaj spremenili, prva glede Avstrije, druga glede Ogrske. Člen 267. saintgermainške pogodbe prepoveduje likvidacijo ogrskega premoženja, nahajajočega se na svetu nekdanje avstro-ogrške monarhije. Sekvestracija se odpravi, premoženje se pa mora dati lastnikom nazaj, tako, kakršno je bilo pred zaplenbo. Ne velja pa to za avstrijsko in ogrsko premoženje, ležeče v nekdanjem srbskem kraljestvu; to se po členih 249. in 232. imenovanih pogodb lahko likvidira. — Obe pogodbi sta bili ratificirani od strani Jugoslavije 16. julija 1920 in 26. julija 1921, a sekvestracije so ostale. Po dolgotrajnem pogajanju sta sklenili Jugoslavija in Avstrija 21. februarja 1923 znane štiri pogodbene točke, kojih prva se tiče obojestranske ukinitve sekvestracij. Z izvajanjem te točke so pričeli letos 5. aprila. Pač so pa v posameznih slučajih po praktični potrebi avstrijsko lastnino že prej pustili prosto, bodisi da so jo Jugoslavlani pokupili, ali pa da je vlada sama v svojo korist zaplenbo preklicala. — Glede ogrskih posestev se je v nekaterih slučajih tudi tako postopalo. Sicer so pa

take desekvestracije tudi v Jugoslaviji sami našle na hud odpor; tako na primer ukinitve zaplenbe posestev grofa Jankoviča, ki so jih prodali nekemu angleškemu konsorciju. Zakonito pa to vprašanje med Ogrsko in Jugoslavijo še ni urejeno, pa je upati, da se bo tudi to izvršilo. Bodo vsaj vedeli, pri čem da so.

— Vprašanje nemških sekvestracij, bolgarskih in turških je pa veliko bolj zamotano kakor pa vprašanje zaplenbe avstrijskega in ogrskega premoženja; pogajanja bodo še bolj dolgotrajna in se bo treba temeljito pripraviti nanje. Šest let je že minilo, kar je bila svetovna vojska končana, pa s temi pogajanjmi še začeli niso. Tako počasi se svet ureja.

Kongres za socialno politiko v Pragi. Med 2. in 6. oktobrom t. l. se vrši v Pragi kongres za socialno politiko. Program tega mednarodnega kongresa se deli na dva dela. Prvi del bo obravnaval vprašanja svetovne socialne politike. Tu se poda pregled socialnega delovanja zakonodavstva in socialnih pokretov po celem svetu od leta 1897. dalje. Ti pregledi se sestavijo s posebnim ozirom na vprašanja delavske zaštite, delavske brezposelnosti in socialnega zavarovanja. Drugi del programa se bo pečal z osnovnimi idejami nove socialne politike, ki se izražajo v sledečih smernicah: 1. Osemurni delavnik, njegova gospodarska, socialna in moralna važnost. Potreba osebnega odmora in individualne vzgoje, potreba družinskega življenja, strokovne izobrazbe in politične vzgoje. 2. Delavčeva soodgovornost v socialni, tehnični in gospodarski upravi podjetja. 3. Obveze družbe v slučaju krize, posebno glede brezposelnosti. Znanstveni pomen tega kongresa bo zelo velik, kar izhaja tudi iz števila dosedaj prijavljenih govornikov, referentov, znanstvenikov, politikov in javnih delavcev. Iz Nemčije so obljubili sodelovanje prof. Lujo Brentano, Giesberts, prof. Heyde, Hindemann, iz Italije posl. Cabrini, prof. Devoto, senator Achille Loria, prof. Noaro, iz Anglije prof. Marcgregor, industrijec Rowmtree, iz Francije prof. Fuster, tajnik delavske stranke Jouhaux Lazard, prof. Charles Rist Tessier, Albert Thomas, iz Češkoslovaške prof. Mahaim, Varlez, iz Švicarske Greulich, Tobler, iz Švedske Järte, iz Holandske Serrareus in tajnik sindikalnega saveza Ondegeest, iz Španije posl. Conde de Eza, prof. Posada, iz Finske Manmjo, iz Avstrije Karl Renner, iz Grške prof. Andreades. — Kongresistom je češkoslovaška vlada dovolila 50% popust po železnicah. Namen kongresa je, da vpliva na javnost in da jo zainteresira za socialno-politična vprašanja, ki naj tako prosvetljena posega pomirjevalno v spore med delodajalci in delojemalci.

Svetovni računarški mojster. 57 letni svetovni računarški mojster je pred kratkim pokazal, kaj da zna in ve. Izračunal je namreč pred neko komisijo francoskega inženirskega kluba v Parizu v dveh sekundah, koliko dni je preteklo od 16. junija leta 1662 in katere tri zaporedoma izrečena ali napisana števila, ki se potencirajo, znašajo 1.563.854. Narekovali so mu dva iz 21 števil obstoječa števila in hkrati je povedal njuno razliko. Mož ima za številke izvanreden spomin, kajti po zaključku se je natančno ponovil vse številke, ki so bile v teku večera imenovane. Toda pri tej seji je bil Inaudi vseeno poražen, toda ne od ljudi, temveč od večjega modernega računskega stroja. Pri množenju in deljenju z iz treh števil obstoječimi števili sta delala on kakor tudi računski stroj enako, pri iz več števil obstoječih števil je bil stroj bolj natančen nego on, pri številah z večjimi številkami pa ga je stroj prekosil, seveda je bil to stroj, ki izračuna in sicer množi v 15 sekundah dve števili, ki obstojita vsako iz 12 števil.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za poselstve brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

Hmelj.

XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Siegenburg (Hallertau), dne 18. julija 1924. Hmeljniki so že od začetka tega meseca v najlepšem cvetju in obljubejo odlično kvaliteto. Če bo vreme prihodnje tedne ugodno, imeli bomo bogato in izborna letino. Glede vremena smo letos vendar na slabem. Do obiranja imamo še 5 tednov. Rastline imajo letos prav obilo listja, cvetja pa manj. Hmelj potrebuje prihodnje tedne obilo mokrote in sicer prvič zato, ker obilo in veliko listje zavziva in izhlapeva obilo vode, drugič pa tudi za tvorjenje cvetja in kobul. Ker je pa vsled prebujnega listja zraku in soncu dostop k cvetju zabranjen, bi nastala pri vlažno-toplem vremenu velika nevarnost, da bi začele kobule plesniti. Znano je, da zamore plesnoba v par tednih uničiti vso letino. Nastane pa sedaj suho vreme brez padavin, potem ne bo mogel pozni hmelj pripravljati na cvet in že nastali cvet bo prav težko prehajal v kobule, ker bode vso vlogo zavzivalo bujno listje. Rastline pa, katere imajo že sedaj zelo rumenkasto listje, bodo dajale na vsak način zmanjšani pridelek. Potemtakem še nimamo pod streho obile letine, o kateri se že piše po vseh časopisih. Loibl. — Gosp. graščak Adolf Adorno v Kaltenbergu pri Tettwangu na Wirtenberškem, najodličnejši hmeljar vsega okoliša, piše v 170. številki »Allg. Bräu- und Hopfen-Zeitung« z dne 22. t. m., da odpada vsled vremenskih kontrastov cvetje hmeljske rastline in da bode, kar ljudje sicer še zapostavi ne morejo, letošnja množina hmeljske letine katastrofalno mala. Uredništvo navedenega lista pripomni poročilu, da ne more verjeti izvajanjem g. graščaka, ko prihajajo vendar iz vseh okolišev le ugodna poročila. Pomisliti gre, da zastopa navedeni list v prvi vrsti koristi konzumentov, to so pivovarji in trgovci, g. Adorno pa, katerega podpisani osebno pozna, pa koristi hmeljarjev. Kdo ima prav? Anton Petriček.

Tržna poročila.

Svinjski sejem v Mariboru. V petek, 25. julija se je pripeljalo zaradi deževnega vremena zelo malo svinj na sejem. Prodalo se jih je samo 7 in zato tržno nadzorstvo to pot ni izdalo nobenega sejemskega poročila. — V mestni klavnici se pa je zadnje dni kladlo noč in dan in zaklalo se je dnevno 150 do 300 svinj za izvoz, katere so se pripeljale iz Hrvaške, Vojvodine in Banata — kajti te iz mariborskega okraja ne pridejo za izvoz v poštev.

Vinski trg. Na borzi v Novem Sadu so v teku tega tedna notirale sledeče cene: sremsko belo vino, kmečko, 8 do 9%, 400 do 450 Din franko postaja, belo 10 do 11%, 4050 do 550 Din; sremsko sortirano, 11 do 13%, 550 do 700 Din; sremsko rdeče, 11 do 13%, 600 do 800 Din; karlovsko belo, 8 do 10%, 450 do 500 Din, karlovsko belo, 10 do 11%, 500 do 550 Din, sortirano ržinling, 11 do 13%, 600 do 800 Din; baško belo, 8 do 10%, 350 do 400 Din franko postaja; banatsko belo, 8 do 10%, 300 do 400 Din franko postaja; vršačko belo, 8 do 10%, 300 do 400 Din, sortirano belo, 10 do 12%, 400 do 500 Din franko Vršac; vršačko črno Otelo, 100 do 11%, 350 do 450 Din franko Vršac.

Mariborske tržne cene z dne 26. julija. V soboto 26. julija je bil mariborski trg izredno dobro obiskan. Cene mesa: Ker je čas za špeharje že potekel, je bilo samo 7 špeharjev na trgu, ki so pripeljali svinjsko meso in slanino na

Z milom „Zlatorog“

postrežete Vaše odjemalce pošteno, ker se uporabljajo za izdelavo samo izbrane surovine. Zato pazite na Vaše zaloge in

naročite pravočasno.

mariborski trg, kjer so prodajali meso po 22.50 do 30, slanino pa po 35 dinarjev za 1 kg, medtem ko so domači mesarji prodajali svinjsko meso po 30 do 35, slanino pa po 40 dinarjev kg; razven tega so ti-le prodajali tudi goveje meso po 22 do 27, telečje pa po 22.50 do 30 Din, drobnino po 6 do 10, klobase po 30 do 35, prekajeno meso pa po 40 Din kg. — **Perutnina.** Ta dan so kmetice prinesle okoli 400 komadov kokoši, petelinov in piščancev na trg, ter so jih prodajale komad po 10 do 75 Din, 10 rac po 40 do 50 Din in 6 velikih gosi po 70 do 75 dinarjev. Neki kmet je prodajal tudi 2 lanska kanalčka po 125 dinarjev. — **Domači zajci.** Zajčereja se je v Mariboru in v okolici precej razvila. Na trg so prinesli zadnjo soboto 30 zajčkov ter so jih prodajali komad po 10 do 30 dinarjev in so jih večinoma tudi prodali. — **Psi.** Tudi dva lovska psička sta bila na prodaj in sicer komad po 30 dinarjev. — **Zelenjava.** Kmetje so pripeljali 73 vozov z zelenjavo, česnom, čebulo, kumarami, fižolom in drugim; največ je bilo pa krompirja na trgu. Cene so bile: Čebula 1 in pol do 3 Din za venec, česen 2 do 4 Din za venec, fižol 1 do 2 Din kupček, izvanredno poceni so bile kumare, ki so se prodajale po 0.25 do 0.75 dinarjev za komad. Tudi novi krompir ki ga je v obilici, je bil zelo poceni in sicer so ga prodajali po 1 do 1.75 Din za kg. Melone so bile prvičkrat na trgu, cena jim je bila 4 do 10 Din komad. — **Sadje.** Jabolka je bilo mnogo, zato je cena padla in sicer so se prodajala po 3 do 7 dinarjev, tudi hruške je mnogo, tako da so se prodajale po 6 do 10 Din za kg, medtem ko je bila tržna cena 10 do 12 Din. Grozdje je ostalo pri prejšnji ceni 30 Din, breskve pa so stale 26 Din kilo. Borovnice po 2 do 3 Din kilo. Črešenj pa tudi smokve ni bilo videti na trgu.

Dobava, prodaja.

Dobava raznega orodja in inventarja. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 19. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja in inventarja.

Dobava raznega inventarja za postaje. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 18. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega inventarja za postaje.

Prodaja stare vojaške opreme. — Odeljak zavoda za izradu vojne odeče v Skoplju bo prodal dne 17. avgusta t. l. na drugi javni dražbi razno staro vojaško opremo.

Dobava brusnih kamnov. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 13. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 21 brusnih kamnov za brušenje orodja.

Dobava smirkovih plošč. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 13. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave smirkovih plošč (Schmirlgelscheiben).

Dobava pisalnega in risalnega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 20. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega pisalnega in risalnega materiala.

Dobava sode. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 21. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg amoniakove sode in 5000 kg kavstične sode.

Dobava surove osovine za vagone. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 20. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 100 komadov surove osovine za vagone iz Martinjekla.

Dobava cina. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne

21. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg čistega angleškega cina.

Dobava manesmanovih cevi. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 21. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave manesmanovih cevi.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. To borzo, ki vedno uspešno deluje, priporočamo toplo vsakemu, kdor išče dela, kakor tudi vsakemu delodajalcu. Pri njej je bilo od 20. julija do 26. julija t. l. 250 prostih mest pripravljenih, 177 oseb je iskalo dela, v 33 slučajih je borza posredovala uspešno in 14 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 26. julija pa je bilo pri njej 4712 prostih mest pripravljenih, 6123 oseb je iskalo dela, v 2207 slučajih je borza posredovala uspešno in 1171 oseb je odpotovalo. — Delo iščejo: 3 gospodinj, 13 viničarjev, 50 hlapcev, 2 drvarja, 2 safarja, 2 ekonoma, 2 oskrbnika, 5 rudarjev, 2 vrtnarja, 1 kovač za verige, 13 podkovskih kova-

čev, 1 kotlar, 3 železostrugarji, 3 kleparji, 9 strojnih ključavničarjev, 11 mehanikov, 2 izdelovalca godal, 2 delovodji pri žagi, 9 mizarjev, 1 kolar, 1 sodar, 4 žagarji, 3 usnarji, 1 sedlar, 1 vrvar, 1 tapetnik, 22 krojačev in šivilj, 1 šteparica vrhnih delov čevljev, 1 modistka, 9 peric, 20 čevljarjev, 1 brivec, 3 mlamarji, 16 pekovi, 3 slaščičarji, 5 mesarjev, 23 natakarijev, natakarije, 1 točilec, 2 zidarja, 1 slikar, 1 dimnikar, 3 tesarji, 1 črkostavec, 6 kurjačev strojnikov, 20 slug, 1 knjigovodja, 18 trg. sotrudnic in sotrudnikov, 1 trg. potnik, 87 tovarn. in pomož. delavcev in delavk, 3 hišniki, 38 pisarniških moči, 90 kuharic, služkinj, varušek, postrežnic, 14 vzgojiteljic, 1 izkušena varuška. — Delo je na razpolago: 94-deklam in hlapcem, 2 viničarjema, 200 rudarjem, 2 vrtnarjema, 2 kamnosekoma, 1 delovodji livarne, 1 kovaču za kose, 1 žičarju, 1 kovotiskarju, 2 sodarjema, 4 usnarjem, 1 tapetniku, 1 pivovarilcu, 1 prirezovalcu gornjih delov čevljev, 10 pleskarjem, 2 fotografoma, 1 hišniku, 26 vajencem, 8 pomož. delavkam v opekarni, 2 izvežbanima ženskama za zbijanje papirja, 3 večim ženskama za pakiranje jajc, 2 gospodinjama, 2 pericama v kopališče, 1 vzgojiteljici, 1 podnatarici, 96 kuharicam, služkinjam, sobaricam, varuškam in postrežnicam.

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA : kavnega pričačka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabočke. — »Pravi :FRANCK : z malinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Prodajalna slada pri Zvezi čl. hanaških izvoznih tovarn sladu v Olomoucu, Brno, Masarykova 33, izvaža v kampaniji 1924/26 za konkurenčno ceno

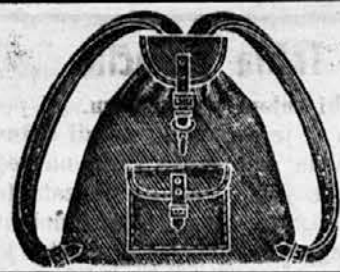
la hanaški in češkoslovaški slad.

Izdeluje na lastne stroške po želji pivovarne za brezkonkurenčno ceno

la hanaški in češkoslov. ječmen,

kupljen direktno od producenta.

Tovarne Zveze stoje v najlepših ječmenarskih krajih Čehoslovaške republike ter so last producentov ječmena, najmodernejšje opremljene in imajo kapaciteto 5000 vagonov.

Nahrbtnike in naramnice

Iasnega proizvoda oddaja na veliko 30% ceneje kot iz inozemstva
IVAN SAVNIK - KRANJ
Slovenija.

Na željo se pošljejo vzorci!
Vzorčni velesej v Ljubljani Pav. H 327.

Za jugoslovanski patent št. 48 od 15. februarja 1916 na

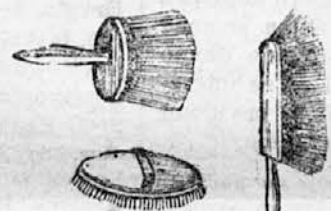
»AUTOMATSKO MAZANJE KOMPRESORA«

se iščejo kupci ali pa odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na ing. Milan Šuklje, patentni inženjer, Ljubljana, Rutarjeva ulica 9.

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

Tančica za krste

okraski, mrtvaški čevlji, žepni robci, razni trakovi, vezena, čipke, nogavice, otroške čepice, sukanec, moderc, vilice in verige, vezalke, pavola kvačkanec D. M. C., preja za vezenje, elastična, podpetniki »Eterna« in razni gumbi vedno v veliki izbiri pri tvrdki
Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Zidarske in slikarske čopiče, vsakovrstne ščetke

ter razna omela nudi

Tovarna ščetk in čopičev
A. REBOLJ
Medvode
Preska 32, (Slovenija)

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezena, svilu, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri
IOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelovodov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločvine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

TISKARNA MERKUR

Trg. ind. d. d.
LJUBLJANA
Simona Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 15.108

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin da dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Razglednice

vseh vrst, pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, masčobni, pergament, kredenci in tafet (barvan) papir, papirnat servijete, vpisalne knjižice, notese ter barvice priporoča

veletrgovina Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50.000.000.—
Rezervni zakladi
ca. Din 10.000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE